

ចិត្តក ២

ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ និង ខេត្តកំពង់ចាម

Relevant Law and Regulation

ຂៅតក្រឹង ២

ក្រុមខេត្តក្រសួងបច្ចេកទេស

២.១ ព្រាពនៃកិច្ចការងារបិន្ទាន និងការគ្រប់គ្រងបណ្តុះបណ្តាល

ធនាគារប៊ូលីហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងធនាគារដូចជា ត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋសភាតាំង និងប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រឹម នស/រកម ១៧៩៦/៣៦ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៦ ។ ធនាគារនេះមាន គោលដៅ :

- ការពេរលើកកំពស់គុណភាពបិន្ទាន និងសុខភាពពលរដ្ឋ ដោយធ្វើការទប់ស្ថាត់ការកាត់បន្ថយ និងការត្រួតពិនិត្យការបំពុល ។
  - វាយតម្លៃលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានមុននឹងចេញលក្ខិណ្ឌប្រចាំខែសង្គ្រាក់បាន ដែលត្រូវបានផ្តល់នៅក្នុងការបំពុល ។
  - ធានាណីរមានការអភិវឌ្ឍ ការអភិវឌ្ឍន៍ ការត្រប់ត្រង និងការប្រើប្រាស់ដោយសមហេតុផល និងប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងភាពស្ថិតស្អែរនូវផន្ធដានជម្លាត់នៅត្រេវបានបានប្រកម្មជាតិ ។
  - លើកទិន្នន័យ និងផ្តល់លម្អិតភាពឱ្យសាធារណជនជម្លាសរួមក្នុងកិច្ចការពារបិន្ទាន និងការត្រប់ត្រងផន្ធដានជម្លាត់ ។
  - បង្ហាញអំពើទំនងទ្វាយណាកំង់លេខធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បិន្ទាន ។

ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងផនធានដម្គុជាតិថ្មាប់នេះ បានតម្លៃខ្លួនបញ្ជាក់ថា អស់ត្រូវរំលែកចំណែករាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានដីបុង (IEIA) ឬ រាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានពេញលេញ (EIA) ។ ដើម្បីការបង្កើតប៉ះពាល់បិន្ទានដីបុង និងការបង្កើតប៉ះពាល់បិន្ទានពេញលេញ ត្រូវបានរំលែកចំណែករាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានដីបុង (IEIA) ឬ រាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានពេញលេញ (EIA) ។ ដើម្បីការបង្កើតប៉ះពាល់បិន្ទានដីបុង និងការបង្កើតប៉ះពាល់បិន្ទានពេញលេញ ត្រូវបានរំលែកចំណែករាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានដីបុង (IEIA) ឬ រាយការណ៍វាយកំណែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទានពេញលេញ (EIA) ។

- ច្បាស់រៀបចំសេវាទុប៊ែនបរិស្ថាន : ការរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថានត្រូវអនុវត្តឱ្យគឺតំណែង និងសកម្មភាពរបស់អ្នកជន បុ សាធារណៈ ហើយត្រូវបានពិនិត្យ និងរាយតំលៃដោយក្រសួងបរិស្ថាន មុនដោកត្រូវនរណាតីបាលសម្រាប់ ការរាយតំលៃនេះត្រូវ អនុវត្តឱ្យដែរ ចំពោះសកម្មភាពដែលមានស្រាប់ និងកំពុងដំណឹកការ ហើយដែលពុំទាន់បាន រាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថាននេះឡើយ នៅបច្ចេកទេសក្នុងដំណឹកការរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថានត្រូវកំណត់ដោយអនុវត្តិត្រូវតាមសំណើរបស់ក្រសួង បរិស្ថាន ។ ប្រភេទ និងទំហំតំណែង និងសកម្មភាពដែលបានផ្តល់ឡើង ព្រមទាំងសកម្មភាពដែលមានស្រាប់ និងកំពុង ដំណឹកការ ទាំងអស់នេះ និងសាធារណៈ ដែលត្រូវមានការរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថាននេះ ត្រូវកំណត់ដោយ អនុវត្តិត្រូវតាមសំណើរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ។
  - ច្បាស់រៀបចំពាក្យស្តីធ្វើតំណែងវិនិយោគ : និងរាយតំណែងដែលផ្តល់ឡើង ត្រូវមានការរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថានដើម្បី (IEIA) ឬ ការរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថានពេញលេញ (EIA) ដូចមានដំឡើងក្នុងមាត្រាហ៍ នៅឆ្នាំនេះ ។ ក្រសួងបរិស្ថានត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ថា (IEIA) ឬ (EIA) ទៅអ្នកការមានសមត្ថកិច្ចក្នុងរយៈ ពេលដែលបានកំណត់ក្នុងឆ្នាំនេះត្រូវបានរាយតំលៃហេតុប៊ែនបរិស្ថាន ។

២.២ គ្រប់គ្រងការងារ

ច្បាប់ស្តីពីការងារ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ១០ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៧ ។ នាសម័យប្រជុលិ៍លើកទី ៦ និតិកាលទី១ ដែលមានដំឡើងទៅ:

- **ចារ៉ាមទេរ៉ា** : ត្រូវបានក្លាយជាប្រព័ន្ធដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយសារតម្លៃ និងសារតម្លៃ ដើម្បីបានក្លាយជាប្រព័ន្ធឌុំបានប្រើប្រាស់។

ក្រសួងទេសចរណ៍បន្ទុកវិស័យការងារ និងក្រសួងពេទ័រកំពើ ត្រូវរៀបចំធ្វើប្រកាសដើម្បីគាយជាន់ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍
មាត្រានេះ សម្រាប់គ្មាននៅត្រប់ត្រីស្ថាន ដែលស្ថិតនៅក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃជំពូកនេះ ជាពិសេសដែលពេទ័រកំពើ
ជំរឺ :

- គុណភាពនៃទីកន្លែងធ្វើការ
  - ការចាសសំអាត
  - បំបនកំណើសុខាភិបាលដៃល្ងត្រវមានសម្រាប់សេចក្តីព្រឹករបស់បុគ្គលិក
  - ភេស្តី: និងអាបការ
  - ការផ្តល់នៅយោចាបេគ្ទូរបស់បុគ្គលិក
  - បុគ្គលិករាយ និងការរៀបចំអាសយៈធ្វើការ
  - វិធានការសម្រាប់ធ្វើឱ្យខ្សោយចេញចូលបានស្ថិត និងការសំអាតបិយាណាស កន្លែងធ្វើការ
  - ឧបករណ៍ការពារជាលើខែ និងសំលៀកបំពាក់ការងារ
  - ពន្លិ និងសំលួងគុងកន្លែងធ្វើការ

- **ចាន់ចាន់** : គ្រប់គ្រីស្ថាស និងទឹកដៃនរធូការ ត្រូវរៀបចំយោងណាយឱ្យមានការធានាសុវត្ថិភាពរបស់កម្មករ និយោជិត ។ ត្រូវឱ្យម៉ាសីន ត្រូវឱ្យយុទ្ធបរិធានសម្រាប់ការបញ្ចប់អបករណ៍ក្នុងចំណាំ និងម៉ាសីន ត្រូវដាក់កំណើលឱ្យបច្ចុប្បន្ន លក្ខខ័ណ្ឌប្រជុំរហូតដែលស្ថិតុធទុង ។ ការចាត់ថែងការងារបច្ចេកទេសដែលប្រើប្រាស់សំខាន់ៗ អបករណ៍ក្នុងចំណាំ ម៉ាសីន ប្រើប្រាស់សំខាន់ៗ ដែលប្រើប្រាស់ស្ថិតុធទុង ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពរបស់កម្មករនិយោជិត ។ ប្រកាសដែលមានថែងក្នុងមាត្រា ២២៩ ក៏កំណត់ថែងដែរនូវរឿងការសម្រាប់អនុវត្តមាត្រានេះ ពិសេសដែលពាក់ព័ន្ធដែល:

- ហានិភ័យនៃការប្រែងចាក់
  - ការប្រឡើតាំងនៃវគ្គចុះទៅ
  - ការការពារមាសិន និងបរិធានដែលអាចបណ្តុលីរមានច្រាមច្បាក់
  - វិធានការការពារដែលត្រូវចាត់វិសាលីរមានភ្លើងរបស់វិធានការការពារដែលមានភ្លើងទៅជាប្រព័ន្ធបុណ្យនៃការការពារដែលត្រូវបាន
  - ហានិភ័យនៃការបញ្ជីរចញ្ចាប់វគ្គរវាង
  - ការការពារអតិថិជ្ជ ។

- **ច្បាស់ទី១** : ក្រសួងទួលបន្ទុកិត្យយករាយការងារ និងក្រសួងសុខាភិបាលត្រូវចេញប្រកាសរួមគាំរាត់ :
  - ក- លក្ខខ័ណ្ឌរួមបំពុជានិងការប្រព្រឹត្តិថ្វីនៃក្រុមពេទ្យការងារ ។
  - ខ- យោះពេលអតិបរមាកំដែលពេទ្យការងារត្រូវធ្វើការបំពើបុគ្គលិក នៃត្រីសានដែលផ្តាមបំណងចំណុចប្រកាសនិងប្រព័ន្ធដែលសកម្មភាពព្រមទាំងមុខការជាថាទី ។
  - គ- ពេលវេលានិងខ្លួនឯងសារបាយការណ៍ដែលសហគ្រាស ប្រតិបត្តិក្រុមអនុរសហគ្រាសត្រូវធ្វើ អំពីការរួមបំពុជានិងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុនៃក្រុមពេទ្យ ។
- **ច្បាស់ទី២** : ត្រូវចាត់ទុកគ្រោះឆ្នាំកំការងារ គ្រោះឆ្នាំកំដែលកិត្តិវិធីដោយធ្វើការ ប្រកួតពេលធ្វើការ នៅ៖ ដោយហេតុយ៉ាងឈរកំដោយ ហើយទៅមានកំបុសមកពីកម្មករនិយោជិត ប្រតាមកំដោយ គឺគ្រោះឆ្នាំកំដែលឆ្នាំកំ លើឱ្យបាយកម្មករនិយោជិតក្នុងពេលធ្វើការឱ្យនិយោជិក ប្រាយកសហគ្រាស ប្រចាំកំដើសិស្សវិជ្ជាណីវេះ មានឈ្មោះ កី តតិឈូលិក កាន់មុខងារជាតិនៅទីកន្លែងឈរកំដោយ ។
ម្នាក់ឡើងត្រូវចាត់ទុកជាម្រោះឆ្នាំកំការងារដែរ ចំពោះគ្រោះឆ្នាំកំណាគដែលឆ្នាំកំដែលកម្មករនិយោជិតក្នុងពេលដែល សាមិទ្ធេ ធ្វើដើរពីលំនៅស្ថានខ្ពស់ត្រូវដោនៅទានិកកន្លែងនូវការ ប្រិយមកវិញ្ញាដោយត្រានយ៉ាប់ ប្រជាមុនការ ទីកន្លែងដែលជាប្រយោជន៍ដ្ឋានខ្ពស់ ប្រការពីការងារដែលគេត្រូវឱ្យរួចរាល់ ។
ជម្រើសឈ្មោះមកពីជ្រើនឱ្យវិជ្ជាណីវេះ ទាំងអស់ ផ្ទុចមានបញ្ហាកំក្នុងផ្លាយបំផ្តុំ ត្រូវចាត់ទុកជាម្រោះឆ្នាំកំការងារ ហើយទួលការ ជួលដួលជួលឆ្នាំកំដោយ ។
- **ច្បាស់ទី៣** : នាយកសហគ្រាស ត្រូវទទួលខុសត្រូវនូវគ្រោះឆ្នាំកំការងារទាំងអស់ ផ្ទុចមានរៀបរាប់ក្នុងមាត្រាទាន់នេះ ទៅបិលក្នុងកិកំជាលិខនរបស់កម្មករនិយោជិតមាកំពេន់ មានលក្ខណៈយ៉ាងឈរកំដោយ ។
ការទទួលខុសត្រូវដូចត្រូវនេះ ត្រូវអនុវត្តនៅ៖
  - អកគ្រប់គ្រងត្រីសានព្រាពលិក ចំពោះតែបុគ្គលិកដែលអកគ្រប់គ្រងនេះប្រើ
  - ជនដែលមានវិជ្ជាណីវេះសេវី ចំពោះតែគ្រោះឆ្នាំកំដើសិស្សវិជ្ជាណីវេះ
  - សហគ្រាសសិប្បីកម្ម ចំពោះកម្មករនិយោជិតក្រោពីប្រព័ន្ធពួនរបស់សិប្បីករ
  - ម្នាក់ដែល ចំពោះតែគ្រោះឆ្នាំកំដើសិស្សវិជ្ជាណីវេះ និងជនដែលទទួលកម្មករនិយោជិតក្នុងមាត្រាទាន់នេះ
  - សហគ្រាសកសិកម្ម ចំពោះគ្រោះឆ្នាំកំដើសិស្សវិជ្ជាណីវេះ និងជនដែលទទួលកម្មករនិយោជិតក្នុងមាត្រាទាន់នេះ ។

ក្រោពីប្រព័ន្ធដូចមានដែលជាកំណែកកំក្នុងកម្រិតខ្ពស់ខ្ពស់ និងជនដែលទទួលកម្មករនិយោជិតក្នុងមាត្រាទាន់នេះ ការណាមួយជាព្យាកដ និងមួយមាលឲក្ខុងត្រូវបានត្រូវការងារទាំងអស់ ដើម្បីបង្ហាញគ្រោះឆ្នាំកំ ការងារដែរ ។
- **ច្បាស់ទី៤** : នាយកសហគ្រាសត្រូវបានត្រូវការងារទាំងប្រចាំខែ ដើម្បីបង្ហាញគ្រោះឆ្នាំកំការងារទាំងអស់ ដើម្បីបង្ហាញគ្រោះឆ្នាំកំការងារទាំងអស់ ។

ఇ.ఐ త్వాత్తసత్కారము

ច្បាប់កុមិបាលនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងព្រមទាំងបានបញ្ជាផ្ទាល់ក្រកម្ពុជា អនុម័តនៅថ្ងៃទី ២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ នាសម្ព័យប្រជុំ
រៀបចំឡើងនេះត្រូវបានបញ្ជាផ្ទាល់ក្រកម្ពុជា និងការណានៅថ្ងៃទី ៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩

- **មាត្រា ១:** ឯការបែនធមេនគោរកំណត់អំពីរបបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវគ្គទាំងទ្វាយនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងធានាការពារសិទ្ធិនៃ កម្មសិទ្ធិ និងសិទ្ធិផ្សេងៗទ្វោះ លើអចលនវគ្គស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិ នៃដំឡើង ឆ្នាំ ១៩៩៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
  - **មាត្រា ២:** ជនប្រជុំប្រការព្រៃញសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងកម្មសិទ្ធិកដីនប្របញ្ជាប់លើអចលនវគ្គ ។ ការត្រួតបំព្រឹង ថ្លែករដ្ឋបាលសុវិរយាជី លើអចលនវគ្គដែលជាប្រព័ន្ធសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងការចេញបញ្ជាកម្មសិទ្ធិលើអចលនវគ្គទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។ បទបញ្ហា និងនិតិវិធី នៃការត្រួតបំព្រឹងអចលនវគ្គដែលជាប្រព័ន្ធសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រើក្សោ ។
  - **មាត្រា ៣:** ត្រានបុគ្គលិមាមួយត្រូវបានគេដកហូតកម្មសិទ្ធិរបស់ខែបានទៅ ប្រសិនបើការដកហូតនេះ មិនមែនដើម្បី ប្រយោជន៍សាធារណៈ ។ ការដកហូតត្រូវបានធ្វើឡើងតាមទម្រង់ និងនិតិវិធីបញ្ជាផ្ទៃដោយច្បាប់ និងបទបញ្ហាបន្ទាប់ពីពាន ផ្តល់សំណងជាមួនដោយសមរម្យ និងយុត្តិធមិ ។
  - **មាត្រា ៤:** របបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវគ្គមួយឆ្នាំ ១៩៩៤ មិនត្រូវបានចេញលក្ខណៈ ។
  - **មាត្រា ៥០:** បុគ្គលទាំងទ្វាយដែលបានអាស្រែយដែលនៅក្រោមដោយសិទ្ធិ និងមិនមានការជំទាស់ចាប់ពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំយ៉ាងតិច គឺមកដល់កាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសឱ្យប្រើប្រាប់នេះលើអចលនវគ្គ ដែលមានលក្ខណៈត្រូវបានច្បាប់ត្រូវការការការការការបែងកែវការ មានសិទ្ធិផ្តើមប៉ុណ្ណោកម្មសិទ្ធិស្ថាតរ ។ ត្រូវករណីមានការជំទាស់ដល់ការផ្តល់ប៉ុណ្ណោកម្មសិទ្ធិស្ថាតនេះ អ្នកត្រូវបានបង្កើតនៅមកបញ្ចាំថា ខ្លួនខ្លាងលំពាលបំពេញលក្ខណៈយុត្តិធមិនៅក្រោមដោយសិទ្ធិ និងមិនមានការជំទាស់ចាប់ពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ នៅពីអចលនវគ្គដែលមានជំទាស់ ឬយកកសាងដែលថា ខ្លួនបានទិញអចលនវគ្គ នៅពីការត្រួតបំពេញលក្ខណៈយុត្តិធមិនៃការប្របញ្ជាប់ ឬអ្នកទទួលដោរកម្មសិទ្ធិ ឬពិសន្តិជិនរបស់ខ្លួន ។
  - **មាត្រា ៥៩:** បុគ្គលទាំងទ្វាយណារដែលមិនបានចុះហត្ថលើក្រោមស្របច្បាប់បស់ខ្លួន ដោយហេតុមិនបានដឹងប្រជាធិប្បៈ អ្នកនោះនៅពីមានសិទ្ធិត្រូវបានការពារតាមអំណោមនៃមាត្រា ២៩ មាត្រា ៣០ និងមាត្រា ៣១ នៃច្បាប់ នេះ ។
  - **មាត្រា ៦០:** ច្បាប់សម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ មិនអាចជាកម្មវគ្គនៃលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិបានទ្វូយ៉ា ទៅត្រូវករណីហាក់ដោយ ។ ស្ថានភាពនៃអ្នកការការការបែងកែវការប្រព័ន្ធដែលមានសម្រាប់និងសម្រាប់ប្រព័ន្ធដែលមានជំទាស់ទ្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់ទៅទ្វូយ៉ា និងខុសច្បាប់ដែលប្រសិនបើសាធារណៈមិនកំណត់ចេញពីការអនុញ្ញាតឱ្យតាមលើបែងបែងដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ទៅនោះ ។ បុគ្គលការការការបែងកែវការប្រព័ន្ធដែលមិនកំណត់ចេញពីការអនុញ្ញាតឱ្យតាមលើបែងបែងដែលបានកំណត់ត្រូវមានមាត្រា ២៨៩ នៃច្បាប់ នេះ ។ បុគ្គលការការការបែងកែវការប្រព័ន្ធដែលមិនកំណត់ចេញពីការអនុញ្ញាតឱ្យតាមលើបែងបែងដែលបានកំណត់ត្រូវមានមាត្រា ២៩០ នៃច្បាប់ នេះ ។

- **មាត្រា ៥៨:** សម្បទានដីអាមេរិកឡើងបានតែនៅលើដីដែលជាថ្វីណ៍ហើយកន្លែងត្រូវសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ ។ សម្បទានដីមិនអាមេរិកឡើងបានតែនៅលើដីដែលជាថ្វីណ៍ហើយកន្លែងត្រូវសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ ។
  - **មាត្រា ៥៩:** សម្បទានដីអាមេរិកឡើងបានតែនៅលើដីដែលជាថ្វីណ៍ហើយកន្លែងត្រូវសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ ។ សម្បទានដីដែលសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ នឹងបានប្រើបាយដីដែលជាថ្វីណ៍ហើយកន្លែងត្រូវសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ ។ សម្បទានដីដែលសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ នឹងបានប្រើបាយដីដែលជាថ្វីណ៍ហើយកន្លែងត្រូវសម្រេចការណ៍របស់ វឌ្ឍ ។

၂.၄ အုပ္ပန်းစီမံချက်

ច្បាប់សិតិ៍ព្រៃយើ ត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋសភាជាតិ និងប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រឹមលើខ នស/រកម /0៨០៩/ ០១៦/៣១ សិបា ២០០២ . អនុម័តនៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០២ ។ ច្បាប់នេះមានមាត្រាចំណួនខាងក្រោម ដែលពាក់ព័ន្ធ និងគំរោះ :

សកម្មភាពនេះនឹងមិនធ្វើឱ្យបែបណែលដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ដូចមានកំចងក្នុងផ្សាយប៉ាស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងផន្លានផ្លូវជាតិទីផ្សេយ៍។

- **ចាន្តោះ** : ក្នុងការអនុវត្តន៍ថ្វាប់នេះ រាល់ការសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានសក្សាការពីចំពោះផលប៉ះពាណិជ្ជកម្មដែលបានបង្ហាញឡើង និងដឹងពីភាពសមាគមនុយុលដ្ឋាន និង លើចន្ទនានៃព្រៃណីនៃប្រព័ន្ធបានរាយការជក្រកម្មជាត្រូវមានការចូលរួមជាតិសាធារណៈ ។

សកម្មភាពចំបង់ ពាក់ព័ន្ធឌទ្ធិនប្រព័ន្ធមជ្យរដ្ឋបានវាំប្រាយើ ដែលភាពបណ្តុះត្រូវមានផលប៉ះពាល់អាណាក្រកដែលសង្ឃម
និង បរិស្ថាន ចាំបាច់ត្រូវមានការរាយគំនួលហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង ផលប៉ះពាល់សង្ឃម ដោយផ្តើកតាមក្រុម
បច្ចកទេស គ្រប់គ្រងវាំប្រាយើកម្ពុជា និង ស្រីបតាមច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និង ការគ្រប់គ្រងផែនធានជម្លៀ
ជាតិ ។ ឯកសារនេះការរាយគំនួលហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង ផលប៉ះពាល់សង្ឃម ត្រូវផ្តល់នូវសម្រាប់ការចូលរួមដែល
មាតិជាសារធានៗ ។

- ចាន់១០ : សម្បតីថ្វាយិអចិវ្យយុរមាន៖

- ## ១- ត្រូវបានចុះការដើម្បីត្រួយៗ ។

- ៤- វិធានកដ្ឋាន

វេជ្ជបំរុងទកអចិន្តូយីរមមានបិប្រភេទ.

៩- ត្រូវដំណឹងលក្ខណៈកសម្រាប់ជនិកមួយនៃ អនុផលព្រោះនិច្ចបង្កើតរាជ ដែលក្នុង^{នៅ}នៅមុខងារការពារត្រូវថាត្រូវជាអាមីកធមបន្ទាប់ ។ ត្រូវដំណឹងលក្ខណៈមានជាអាមីកីជ:

- វេជ្ជសម្រាន
  - វេជ្ជផលិតយករាជីវេជ្ជសម្រាន
  - វេជ្ជឈើត្រូវស្ថានឡើងវិញ
  - វិដីវេជ្ជបំរុងទុកសម្រាប់ដែនឈើឡើងវិញ ឬ ចំការវេជ្ជឈើ
  - វិដីវេជ្ជបំរុងទុកសម្រាប់បន្ទាត់ដែនឈើ
  - វិដីវេជ្ជរិចនុល
  - វេជ្ជសហគមន៍ប្រាយកិច្ចប្រមូលរប្បែង ។

២- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនឹងរាជរដ្ឋបាល ដើម្បីការរាយប្រព័ន្ធមួយដែលនិងផ្តល់ជូនជាមួយជាតិ ។
ក្នុងការរាយប្រព័ន្ធ នឹងរាយប្រព័ន្ធមួយដែលនិងផ្តល់ជូនជាមួយជាតិ ។

ព័ត៌មានអាណាព្យាព័ត៌មាន

- ត្រូវបែងចុះកសម្រាប់ប្រព័ន្ធមជ្យដ្ឋានពិសេស
  - ត្រូវធានរយាងប់សិក្សាក្នុងសារវិភាគ

- ព្រៃនិយតកម្មប្រភពទីក
- ព្រៃការពារទីជាងាហ
- ព្រៃលំហ៏កសង្គ
- សុនកូតគម
- ព្រៃធីរីសាសនា ។

ព្រៃការពារនេះអាចអនុញ្ញាតឱ្យប្រមូលដល់ អនុផលព្រៃណើដោលក្នុងការប្រព័ណី ដែលមានដល់ប៊ែនពាល់ទាបដោយសហគមន៍មួលដាន ។

៣- ផ្នែដីថ្វាសម្រាប់ផ្ទៀរដីមួរឯកជាលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីថ្មីទៀត ជាផើទំនេរដុះរួចជាតិ ព្រៃបន្ទាប់បន្ទុំ ដែលមិនទាន់សិទ្ធិនៅក្នុងការប្រើប្រាស់របស់រឿយធម៌បានទៀតឡើយ ត្រូវតែជាក់ឱ្យសិទ្ធិនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់នៅព្រៃបំរុងទុកអចិថ្ញូយ៉ែរហូតដល់មានការសម្រេចឱ្យរប្រើប្រាស់ និងអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់គោលបំណងថ្មីថ្មីទៀតដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ។

ព្រៃការដន្តូរត្រូវថែរក្សាដោយម្នាស់កម្ពស់ទី និងមានសិទ្ធិទូលាបន្ទូលប្រយោជន៍ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រមូលដល់ប្រើប្រាស់ លក់ចំការាយ ដលិតជាលរបស់ខ្លួនដោយជាតិ ។

- ចាន់ចាន់ : រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រៃការដោយការច្រកកម្ពាល់ មានសិទ្ធិអំណែងសំណាយចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃណើដោលមួយពីព្រៃបំរុងទុកអចិថ្ញូយ៉ែ ។
ការសម្រេចបែបនេះត្រូវសិទ្ធិនៅក្នុងដល់ប្រយោជន៍សាធារណៈ និង មានសង្គមពិភាក្សាតាមយកគោលនយោបាយ និងប្រយោជន៍ជាតិ ដែនការគ្រប់គ្រងឯកសារព្រៃណើដោតិ និងទិន្នន័យបច្ចេកទេសដូច សង្គមកិច្ច ដែលផ្តល់ដោយក្រសួងកសិកម្ម រក្សាប្រមាណ៉ា និងនេសាទ់ ។ ស្របតាមបច្ចុប្បន្នតិច ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់បែបនេះ ការរំណាយចំណាត់ថ្នាក់នៅមួយនៃព្រៃបំរុងទុកអចិថ្ញូយ៉ែ សម្រាប់គោលបំណងមិនមែនព្រៃណើ ត្រូវពិចារណាលើអាជីវការដូចខាងក្រោម៖

១- ផ្នែដីថ្វាសម្រាប់ផ្ទៀរដីមួរឯកជាលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីថ្មីទៀត ។

- ២- ដីព្រៃបំរុងទុកអចិថ្ញូយ៉ែថ្មីថ្មីទៀត ដែលប្រើការបច្ចុប្បន្នខស់ជានេត្រម្បូវការដែលកំណត់ក្នុងមក ។
ក្រសួងកសិកម្ម រក្សាប្រមាណ៉ា និងនេសាទ់ អាចធ្វើសុំវាងរដ្ឋាភិបាលកំណត់រដ្ឋធនីថ្នាក់ព្រៃណើដែលជាបន្ទុំ ដីមួរឯកជាលបំណង រដ្ឋាភិបាល ។ ព្រៃណើដីមួរឯកជាលបំណង ដែលបានរាយក្តាមគោលបំណងការពារ និង ដំរើក្រោច្ចីនិត្ត ដីមួរឯកជាលបំណង អចិថ្ញូយ៉ែ ។

ក្រសួងកសិកម្ម រក្សាប្រមាណ៉ា និងនេសាទ់ អាចធ្វើសុំវាងរដ្ឋាភិបាលសម្រេចថ្មីការផ្តល់បំណងកំណត់ថ្នាក់ព្រៃណើដែលមួយនៃព្រៃនីមួយៗ នៅក្នុង ដែនព្រៃបំរុងទុកអចិថ្ញូយ៉ែ ដោយផ្តល់កំណត់ថ្នាក់ព្រៃណើដែលបានបង្កើតឡើង និងមុខងារបស់ព្រៃនីមួយៗ ។
កាល់សម្រេចសំណាយចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃណើ ដូចមានចែងក្នុងកច្ចាមុខងារទី១ និងការផ្តល់បំណងកំណត់ថ្នាក់ព្រៃណើដែលបានចែងក្នុងកច្ចាមុខងារទី៣ នៃមាត្រានេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រើក្រុង ។

- ចាន់ចាន់ : សហគមន៍មួលដាន ដែលប្រកបបរចំការពារនេះមានលក្ខណៈប្រព័ណី អាចអនុវត្តន៍ដីកម្ម សិទ្ធិ សហគមន៍ជាតិការពិច្ច ដែលបានចុះហត្ថិភាគចិត្តិយជាមួយដូច ។ ផ្តល់កំណត់ពាល់ព្រៃណើដែលបាន

ត្រូវផ្តល់ការអនុញ្ញាតការគ្រប់គ្រង និងការគ្រឹតពិនិត្យនៃសកម្មភាពនេះ ដែលជាផ្លូវកម្មយ៉ាន់ដែនការគ្រប់គ្រង របស់ហាមមីនីនេះ ។ ការអនុវត្តន៍ចំការណែនាំ ត្រូវបាយយាត់ចំពោះវេត្ថម្មជាតិមិនទាន់ ប៉ះពាល់ក្នុងដែនការគ្រប់គ្រង ទូកអចិវ្ឝួយៗ ។ ដើរបាយយើដែលរួចបំរុងសម្រាប់ចំការណែនាំ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រុត្រ ។

- **ចាន្តោត់** : គ្មានរបវន្តបុគ្គលិកមួយមានសិទ្ធិផ្តល់ការអនុញ្ញាតឯ ទៅដោយជ្រាវលក្ខិ ឬ ដោយប្រយោជន៍ ឬ កាប់ដើមឡើ ឬ ធ្វើសកម្មភាពត្រប់យ៉ាង ដើម្បីប្រមូលដល់ អនុផលវ៉ាត្រឡើ ឬ កាន់កាប់ដើមដែនវ៉ាត្របំផុក អចិវ៉ត្សយ៍ ផ្តល់ឱ្យនឹងបទបញ្ជាផ្លូវការនៃច្បាប់នេះឡើយ ។
  - **ចាន្តោះ០** : ចំណោះសប្តាហាតមនីមួលដ្ឋានសំនៀក្នុង ឬ កំរូដែនវ៉ាត្របំផុកអចិវ៉ត្សយ៍ ផ្នែកទទួលស្ថាល់ និង ធានា សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រព័ណិករបស់សហគមនីមួលដ្ឋាន នៅសម្រាប់គោលបំណងទំនួរមទំនាប់ ជំនួយ សាសនា និងការសំនេះ ដូចមានចំណុចមាត្រានេះ ។
សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រព័ណិកនឹងដល់ អនុផលវ៉ាត្រឡើដោយសហគមនីមួលដ្ឋាន មិនតម្រូវគីមានលិខិតអនុញ្ញាតឯ ប្រមូលដល់ឡើយ ។ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រព័ណិកប្រាមមាត្រានេះរមាយនា :

៩- ការរើសប្រមូលឈើងាប់ ការបន់ផ្តើលីត្រា ការរករកយុំ ការចាយកដ្ឋាន និង រករកអនុផលត្រូវយើងទេទៀតទៅអស់ ។

៤- ការរប្រើប្រាស់និងកសាងលំនៅផ្លូវ ក្រាលសត្វ របង និង សម្រាប់ធ្វើឱ្យការណីកសិកម្ម ។

៣- ការច្រតិយកដោរ បុរីលីងសត្វពាហន់: គូសិទ្ធិដោរក្នុងវេត្ថា ។

៤- ការរបៀបាស់ដែល អនុធេលវេច្ចាយីដើម្បីបង្កើតស្របតាមការរបៀបាស់ជាប្រព័ណិត ជាលក្ខណៈគ្រូសរាប់ ។

៥- សិទ្ធិដោះជុរ បុ លក់អនុផលវ៉ាត្រាសិដ្ឋាយពុំចាំបាច់មានលិខិតអនុញ្ញាតព្រឹងសិនបើការលក់ជូននេះ មិនគាំមាន
កំហែង ដល់នីរវារភាពវ៉ាត្រាសិ ។ អតិថិជន បុ ភាគីទិន្នន័យដែលបានប្រមូលទិញអនុផលវ៉ាត្រាសិទាំង
នៅក្នុងបានការណ៍ដែលជាន់ តួនាទីដែលដោយរឿងកម្មស្របតាមបទបញ្ជាផីនៃថ្លាប់នេះអាចធ្វើការដើរក្នុងព្រៃន
ទៅកាន់បានដោយតម្លៃវិញមានលិខិតអនុញ្ញាតដើរក្នុងព្រៃនក្រាយពេលបានបង់វិថីស្ម័គ្រោះ និងបុព្ទលាការទៅ
អនុផលវ៉ាត្រាសិទាំងនោះទេ ។

៩- ស្របតាមលំនីងដែមជាកិ មាននឹងរការចំណោះផ្តល់ជាតិរៀបរាប់ខ្លួន និងគារពារសិទ្ធិអកដៃទេ ។

២- ក្រុមការអភពាណិត និង ការបាយយកតែ ដែលគឺណាត់ដោយបទបាយពីនេរោប់នេះ ។

- ច្បាស់ទី១៩ : នដ្ឋមត្តិករសុងកសិកម្ម រក្សាប្រមាណពី និង នេសទមានសិទ្ធិប្រអលវិនិគរណមួយនៃក្រប់ប្រជុំកក
អបិវឌ្ឍយើរូបសហគមន៍ដែលនៅទៅក្នុង ឬ និត់បន្ថែមពីការមួយប្រភពជាតិក្រសិរីគមន៍ ។
  - ច្បាស់ទី២០ : ខណ្ឌដែលរក្សាប្រមាណពី តាមរយៈដំណឹកការពិន្ទោះយោបល់ជាមួយនូវកិច្ចពាក់ព័ន្ធដែលទ្វាក់ទាន់

មានទំហំសម្រប ដើរកតាមលទ្ធភាពនៃនានាប្រជាជីវិត និង គម្រោះការប្រើប្រាស់ជាប្រធ័ណីរបស់សហគមន៍ ។
នាយកដ្ឋានប្រជាជីវិតមានសិទ្ធិសរមចចុខកិច្ចព្រមប្រព័ន្ធដែលបានបញ្ជាក់ថា

ជាមួយសហគមន៍មួលដ្ឋានណាមួយដែលរស់នៅក្នុង បុរីភ្នែរដែនឡាតាំងបំរុងទុកអាមិត្រូយ៍ ។ កិច្ចព្រមប្រើបាននេះត្រូវមានសុពលភាពមិនធិនិយោគពីយោះពេលដែលប៉ែងប្រៀប (១៥) ឆ្នាំ តែអាចពន្លាលាងបាន ដោយផ្តើកលើរាយការណ៍ពិនិត្យ និងរាយការណ៍លើខ្សែឈើនិងព្រៃរបស់ថ្មីករដ្ឋាភិបាលឡើង។

៤.៥ ក្រុមសាខាតិភាគរដ្ឋបាលនិងការគ្រប់គ្រងជាមុនក្នុងក្រុមសាខាតិភាគរដ្ឋបាល

ច្បាប់នេះត្រូវបានរដ្ឋសភាដែលព្រមទាំងជាមុនក្រោមគ្រប់គ្រងឱ្យបានការងារដែលមិនមែនត្រូវបានក្រោមគ្រប់គ្រង ១២ ខែ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៧ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី ៦ និតិកាលទី ៣ ។

- **ចារ៉ា ១** : ច្បាប់នេះមានគោលដៅដើរព្យាយុទ្ធសាស្ត្រការត្រួតពង្រាក់តាមទម្រង់ទីក្រុងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និង និរន្តរភាព នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីសម្រេចបាននូវការងារអភិវឌ្ឍន៍សង្គមកិច្ច សង្គម និង សុខមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។
ច្បាប់នេះគឺណាំត់ :

ច្បាសប់នេះកំណត់ :

- សិទ្ធិ និងការត្រួតពិច្ចនៃអ្នកប្រើប្រាស់ទឹក
  - គោលការណ៍ព្រឹត្តិសំខាន់ៗ សម្រាប់ការត្រួតព្រឹត្តិនៃផានទឹក
  - ការចូលរួមរបស់សហគមន៍អ្នកប្រើប្រាស់ទឹក ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍នៃផានទឹកប្រកបដោយនីរវករ ។

- မြန်မာ : ရှိမှုဖျောပ်ဒေး ကာကွယ်ရွှေ့ချေမှုဖိန္တမာန်ယူစွာ :

- ទីក ពីទីកលើដី ទីករោមដី និងទីកបុរាណការស ។
  - ធនធានទីក គឺមួយទេស សិរី ត្រូវក ស្រាវែង ប្រជាបន្ទូរ និងបុរាណំនួយ ទីក អាយុទីក ។
  - ទីករោមដី ពីទីកដែលបាននៅក្រោមដីកុងចន្លោះប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនមែនទីកដែលបានសំដីឡើងទៀត ទីកនេះមួយចំណែក កំណត់ពីភាពខ្សោយទៀត ។

- ល្អាយទីកក្រាមដី តីចិកក្រាមដីដែលស្ថិតនៅជាអចិន្តក្នុងល្អាយធ្វើដោយពីរទីក្នុងល្អាយដីក្នុងក្រាមដី ។
- អាយនទ្រនេ គឺកំណែក្នុងសាស្ត្រដែលកំណត់ដោយប្រព័ន្ធដែលបានបន្លំប្រព័ន្ធឌីកក្បាហរដោយការបញ្ចប់បញ្ជូនទាំងទីការិយាល័យដី ។
- អាយនទ្រនេ គឺដ្ឋានក្នុងល្អាយនៃអាយនទ្រនេ ។
- ទន្លេអន្តរជាតិ គឺទន្លេដែលមានក្នុងសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធដែលទីការិយាល័យប៉ែនិន្តោះទីក្នុងទន្លេ ។
- ប្រាំងទ្រនេ ស្តីឱ្យ ព្រៃក អូរ ប្រឡាយ ឬឯងបុ និងអាយនទីក គឺជំណាកដីដែលចម្លាត់ធម៌ដោយទីក្នុងទ្រនេ ស្តីឱ្យ ព្រៃក អូរ ប្រឡាយ ឬឯងបុ និងអាយនទីក ដោយការបំបញុលទាំងដី ផ្លូវបុអន្តរតុដែលទេរទៀតដែលនៅក្នុងទ្រនេ នៅនឹងប្រាំងទ្រនេ ដោយមិនការបំបញុលទូទៅដី ផ្លូវបុអន្តរតុដែលទេរទៀតដែលនៅក្នុងទ្រនេ និងលិចទីក្នុង អាយនទ្រនេ ។
- ឆ្លោ សម្របទ្រនេ ស្តីឱ្យ គឺជំណាកដីប្រឡាយដែលមានសណ្ឌារនជម្រាល និងលិចទីក្នុងអាយនទ្រនេ ។
- បាតទ្រនេ ស្តីឱ្យ ព្រៃក អូរ ប្រឡាយ ឬឯងបុ និងអាយនទីក គឺដ្ឋានក្នុងល្អាយនៃដែលកំណត់ដោយប្រាំងទ្រនេ ស្តីឱ្យ ព្រៃក អូរ ប្រឡាយ ឬឯងបុ និងអាយនទីកដែលគ្របដណ្តូបែងដោយទីក ។
- គម្រោករាយសាធារណៈ គឺការផ្តល់ផ្តល់ទីក្នុងតាមទីក្រុង និងជនបទ ការផលិតស្សែវៗ ការផលិតចាមពលវីរី អភិសនី ការបំរិនិយកសិកម្ម ិស៊ូបុស្សាបកម្ម ិស៊ូយនាករវេជ្ជ និងការក្រុមិន្ទានជាទីកអប្បបរមា ដើម្បីរំចេរក្រា ហិស្សាន ជិវិតមនុស្ស ជិវិតម្នាតាតិ និងរក្សាតិទាន ។
- ការងារទីក គឺសំណង់ទំនប់ចំ គួច ទំនប់បោះរៀង ទំនប់បញ្ហាល់ទីក ទំនប់ការពារទីកជីននៃ ប្រឡាយដោយទីកដំ គួច ប្រព័ន្ធស្រោចស្រាត អាយនទីកដំគួច ប្រឡាយនៃទីក អណ្តុមទីកគ្រប់ប្រភេទ ទំនប់រាជក្រឹតិសនី និង សំណង់ដែលទេរទៀត ដែលមានសាយសង្គមចម្លាត់បំណងបែងចុះទីក រក្សាទីកទួក នុវត្តិកយកទីកប្រើប្រាស់ អភិវឌ្ឍការពារជនជានទីក ដោយទីកចេញពីកំបន់ជិចទីក ការពារការបំនួយទូទៅតិចទីកជីននៃ និង សរដ្ឋាភិបាលនៃដោរឃុំទេរទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនិងទីក ។
- អាផ្ទាប័ណ្ណទីក គឺបណ្តាប័ណ្ណដែលដ្ឋានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទីក និងជនជានទីកអូរដែលបុគ្គលិកប៉ុប្បន្នដើម្បីទីកអូរកម្ម និង អភិវឌ្ឍ ។
- បុគ្គលិកប៉ុប្បន្នបុគ្គលិកប៉ុប្បន្ន ទោះក្នុងនៃយុទ្ធសាស្ត្រ បុសាធារណៈក៏ដោយ ។
- **មាប្រាំ ៣ :** ទីក និងជនជានទីក ជាសម្បូត្តិរបស់រដ្ឋ ។
- **មាប្រាំ ១១ :** បុគ្គលិកប៉ុប្បន្នសិទ្ធិប្រើប្រាស់ជនជានទីកក្នុងបរិមាណមួយ មិនលើសពិសេចក្នុងត្រូវការចាំបាច់ ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការ ឲ្យបង្កើត ធ្វើកកក់ ឬ ឬ និងគម្រោករាយដោយទេរទៀត រួមមានការចិត្តិមស្ស ការចិត្តិមត្តិ ការស្រាចស្រាសុទម្រាត និងដែល ដោយ ទេរទៀត សំរាប់ការបំពេលដែលសិទ្ធិស្របច្បាប់បស់អ្នកដែល និងគម្រោករាយដែល មិនគម្រោករីករាយក្នុងអាប័ណ្ណទីកទេ ។

- **ច្បារា ១៩ :** ការបង្កើរទឹក ការយកទឹក ការបើប្រើប្រាស់ធនាទីក ត្រូវគោលបំណងកសិកម្ម ប្រុងស្ថាបាយហកម្ម លើសពិកវិតដែលមាន ថែងក្នុងមាត្រា ១១ និងសំណង់ការងារទីកដែលពាក់ព័ន្ធ តម្លៃវិញ្ញាមានការសុំអាជ្ញាប័ណ្ណទីក ប្រិយិតអនុញ្ញាត ។

បែបបទនៃការសំនេះ និងមានចំណេនក្នុងអនុក្រឹត្យ ។

ការយកខ្សោច ដី បុរស ប្រុងការ និងឧស្សាហ៍ពីបាតប្រាំង ផ្លូវសម្រេច ផ្លាច់នេះ ស្តីឱ្យ វេពក អូ បិះបុរ តម្លៃវិញ្ញាមានការសុំអាជ្ញាប័ណ្ណទីក ។ បែបបទបង្រៀនសងិលសារ្យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារនេះ និងមានចំណេលអិតនៅក្នុងអនុក្រឹត្យ ។

ការឈុបទនេះ ស្តីឱ្យ វេពក អូ បិះបុរ ប្រឡាយ អាយទីក និងអាយចម្លាត់តិ តម្លៃវិញ្ញាមានការសុំអាជ្ញាប័ណ្ណទីក ប្រិយិតអនុញ្ញាត ។ បែបបទនៃការសំនេះ និងមានចំណេនក្នុងអនុក្រឹត្យ ។

ការសាងសង់ស្ថានគូច ដំកាត់ទន្លេ ស្តីឱ្យ កំពង់ដែល ប្រសិទ្ធភាពអារគូច ដំឡើច្រាម និងផ្លាស តម្លៃវិញ្ញាមានការងារការបង្រៀនសងិលសារ្យជាមួន ពីក្រសួងធនាទីក និងឧត្តមិយម ។

ការបង្កើរទឹកពីប្រភពដើមចេញពីទីកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវមានការអនុញ្ញាត និងយល់ព្រមពិភាក្សា កិច្ចកម្មជាតិ ដោយមានការអនុម័តយល់ព្រមពិនិត្យនឹងកិច្ចកម្ម ។

- **ច្បារា ២៤ :** មនពេលដំឡើងអាជ្ញាប័ណ្ណទីកដល់បុគ្គលិកមួយ ក្រសួងធនាទីក និងឧត្តមិយមត្រូវពិត្រាគារយោបល់ជាមួយស្ថាប័ណ្ណពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាជារមូលដ្ឋានលើការបើប្រើប្រាស់ទីក និងការសាងសង់សំណង់ការងារទីក ដែលបុគ្គលិកនេះស្តីឱ្យឡើង ។

- **ច្បារា ២៥ :** រាល់ការបញ្ចប់បាន ការទូកចោល ប្រការរក្សាទុកដូវិសារធាតុពុលដែលអាចធ្វើឯធម៌ប៉ះពាល់ ដល់គុណភាពទីក និងអាច បង្កើតរាជ្យដោយដល់មនុស្ស ស្តីឱ្យកុងជាតិ ត្រូវពិសុំអាជ្ញាប័ណ្ណទីក ប្រការអនុញ្ញាត ។ ប្រកែទស្សន៍រាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលមានចំណេនខាងលើ និងស្តីឱ្យបង្រៀនសងិលសារ្យនៃការបញ្ចប់ទីកសំណល់និងមានកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

រាល់កិច្ចដែលការក្នុងមាត្រានេះ ក្រសួងធនាទីក និងឧត្តមិយមត្រូវពិត្រាគារយោបល់ជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធនៅ ។

- **ច្បារា ២៦ :** ក្រសួងធនាទីក និងឧត្តមិយម អាចប្រកាសទូកជាតិបំបន់អាសន្ន ប្រជាត់បន្ទំបាយយាត់ការបើប្រើប្រាស់ទីក ក្នុងករណីដែល :

  - ទីកដើរឲ្យបុទ្ទិកប្រកាមដើត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយបុគ្គលិកបរិមាណ ឬមានការប្រុងរបាយការអក្សរក្សាទុកដូវិស្ស ។
  - ទីកដើរឲ្យបានដែលកំពុងរបាយការកំរាយកំហែងដោយសកម្មភាពមនុស្ស ប្រជម្លាត់តិ ។
  - ទីកដែលបាយក្សាបុគ្គលិកប៉ះពាល់ដែលស្ថាប័ណ្ណបាយក្សាបុគ្គលិក ។

ដែនក្រឹមិសាត្រូវតែបន្ថែម បុគ្គលិកបានយកតែនៅ ត្រូវកំណត់តាមរាយកិច្ចយុទ្ធសាស្ត្រ ដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងនេះ ជានេះទីកន្លែងខ្លួន ។

- **មាត្រា ៣៧** : រាយរីរាជដែលពាក់ព័ន្ធការបង្កើត និងជីវិកការសេវាការពួកឯងការប្រើប្រាស់ទឹកច្បារសម្រួលដោយស្រាយដោយក្រសួងពេនធានទឹក និងឧគ្គនិយម និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ។
  - **មាត្រា ៣៨** : រាជរដ្ឋាភិបាលអាចផ្តល់ខ្លាត់លើកទឹកចិត្ត ប្រភពអនុគ្រោះផ្សេងៗដូលបុគ្គលទាំងឡាយដែលបានចូលរួមមកការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ការបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាឌី ប្រកាសថ្មីនូវឧបករណីទាំងនេះដែលផ្តល់យកតែបន្ទយកកសំណាល់ និងផ្តល់យកដើម្បីទូរាពាណទឹក ដើម្បីឱ្យការប្រើប្រាស់ទឹកមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។
លក្ខណៈ: វិនិច្ឆ័យ និងបែបបទសម្រាប់ការផ្តល់ខ្លាត់លើកទឹកចិត្ត ប្រភពអនុគ្រោះផ្សេងៗគ្រែច្បីថ្មីដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងពេនធានទឹក និងឧគ្គនិយម ។

- ចាក្រោន លេវ : បទណើសនិងបញ្ជាផីនៃថ្មាប់នេះ ត្រូវទទួលទម្លៃកម្មដែចត្រៅ :

១- ត្រូវផ្តល់ទម្រង់ប្រាក់ពីពិរយោគ់ (២០០.០០០) រៀល ដល់ពិរយោគ់ (២.០០០.០០០) រៀល ចំពោះ
ប្រគល់ណាដែល:

- រំលាក់លើលក្ខខណ្ឌនានាដែលមានកំណត់តួងភាគច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រ ។
  - ការកំណែយត្រានមូលហេតុប្រឹមត្រូវ មិនអូមប្រើមានសមត្ថកិច្ចបំពេញនូវត្រនាទីរបស់ខ្លួន ។
  - សង្ឃែកជាមួយតារាងសាស្ត្រដោយត្រានភាគច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រ ។

៤- ត្រូវផ្តល់នោសពិនិយជាប្រកាសពីពីរឆ្នាំ (២.០០០.០០០) នរោះ ដល់ប្រាំឆ្នាំ (៥.០០០.០០០) នរោះ និងប្រាំឆ្នាំទីមួយ (១) ខែ ដល់ប្រាំមួយ (៦) ខែ ចំពោះប្រុកប្រាស់ :

- ប្រើប្រាស់ទឹកដោយគ្មានសំអាជ្ញាប័ណ្ឌទឹក បុ លិខិតអនុញ្ញាត ក្នុងករណីដែលច្បាប់តម្លៃគួរមាន ។
  - ជីវិត ប្រុងអណ្តូរយកទឹករោមដើធ្វើអាជីវកម្ម ដោយគ្មានអាជ្ញាប័ណ្ឌទឹក ។ ប្រកសពិនិត្យនេះនឹងធ្វើឱ្យទ្រូវដែងកាលណាការដីវិក ប្រុងអណ្តូរបណ្តាលគួរមានការស្រួល ប្រហាក់ដី ។ ដន្លឹកត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខ្ចោះខ្ចោះការប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្នក្នុងការស្រួល ប្រហាក់ដីនេះ ។

៣- ត្រូវផ្តល់នោសពិនិត្យជាព្យាករពិច្ចិលន (៥.០០០.០០០) រៀល ដល់ជប់លន (៩០.០០០.០០០) រៀល
និងបងាក់ពន្លនាគារពិមួយ (១) ឆ្នាំ ដល់ព្រំ (៥) ឆ្នាំ ចំណោះបុគ្គលោះ :

- លុបបិះដីម្ចាត់ ស្រែ៖ ត្រពាំង និងអាមេទិកដោយគ្នានៃខិតអនុញ្ញាត ។
  - បង្ករាលទិកសំណែលដែលមានជាតិពុលចូលក្នុងប្រភពទិកដោយគ្នានៃការប័ណ្ណិក ។
  - ធ្វើសកម្មភាពបំពាននៅក្នុងគំនិតបន្ទះបាយហាត់ ។
  - បង្កុបស្ថាប្រព្រឹត្តិករំស្ថែសល់លំប្តូរដីម្ចាត់កិនឡទ្ធសិន ក្រោក នូវ ប្រទាយដោយគ្នានៃការអនុញ្ញាត ។
  - ធ្វើអាជីវកម្មខ្សោច ដី ចិន និងក្រសាធារណទទួល សិន ក្រោក និងប្រចាំនៃដោយគ្នានៃការប័ណ្ណិក ។

៤- ត្រប់ករណីមិនរាយចាល ត្រូវធ្វាន់ទេសទ្វាមយដ្ឋាន ។

- **ចារ៉ា ៣៧** : បុគ្គលិកដែលបង្កើមនានការខួចខាតដល់សំណង់ការងារទឹកសាធារណៈ និងត្រូវទទួលការផ្តល់នៅក្នុងក្រសួងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
  - **ចារ៉ា ៣៨** : បន្ទីមលើទោសប្បញ្ញត្តិជិចមាននៃឯកសារក្រោមឱ្យលើ ដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងក្រសួងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
  - **ចារ៉ា ៤០** : បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាកដែលផ្តល់យុទ្ធសាស្ត្រប៉ែនេះ ត្រូវទទួលការណិតភាព ។

២.៦ អនុប្រើស្សែងរក្សាទិនិត្យភាពបំពុលីក

អន្តរក្រឹត្យលេខ ២៧ អន្តក្រ.បក ស្ថិការគ្រប់ពិនិត្យការបំពុលទីក នានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ០៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។

អនុក្រោតរេន់ :

- មានគោលដៅ កំណត់ការង្រេតពិនិត្យការបំពុលទីក ដើម្បីទូប់ស្ថាត់ និងការបំពុលយករបៀបនៃតាមតំបន់ទីក សាធារណៈ សំដៅធានាលើការការពារសុខភាពមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍន៍រៀបចំរុះ
  - មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះរាល់ប្រភពបំពុល និងរាល់សកម្មភាពទាំងឡាយ ដែលបង្ហាញឱ្យមានការបំពុលទីកនៅ តាមតំបន់ទីកសាធារណៈ ។
  - ឧបសម្ព័ន្ទេះ : ប្រភេទសារធាតុប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់
  - ឧបសម្ព័ន្ទែះ : កិវិតកំណត់ស្អែងដោនៃការបន្ទាន់សំណល់រក ពីប្រភពបំពុលចូលទៅក្នុងតំបន់ទីកសាធារណៈ ឬ ទៅក្នុង ប្រព័ន្ធបណ្ឌាបញ្ហា
  - ឧបសម្ព័ន្ទោះ : ប្រភេទនៃប្រភពបំពុល ដែលតម្រូវឱ្យមានការសំអនុញ្ញាតឱ្យក្រសួងបរិស្ថាន មុននឹងបន្ទាន់រាល់នូវ សំណល់រារបស់ខ្លួន ឬ ដឹកជញ្ជូនដៃទេ
  - ឧបសម្ព័ន្ទៅះ : កិវិតកំណត់ស្អែងដោក្នុងភាពទីក នៅតាមតំបន់ទីកសាធារណៈ សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍រៀបចំរុះ នៅក្នុងទីក
  - ឧបសម្ព័ន្ទំះ : កិវិតកំណត់ស្អែងដោក្នុងភាពទីក នៅតាមតំបន់ទីកសាធារណៈ សម្រាប់ការពារសុខភាពសាធារណៈ ។

ඛ. ග්‍ර මතුරුස්සු ස්ට්‍රීස්‍රාක්‍රියාව ස්ථාපිත කළ තුළ

អនុក្រើតូលេខ ៣៦ អនក្រ.បគ សិទ្ធិការគ្រប់គ្រងសំណាល់ឱង បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។

អនុក្រោតរោន់ :

- មានគោលដៅ កំណត់ការគ្រប់គ្រងសំណាល់វិន ប្រកបដោយលក្ខណៈបច្ចកទេសសម្រប និងប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សំដើរជានាមីន្ទុវការការពារសុខភាពសាធារណៈ គុណភាពហិរញ្ញន និងការអភិវឌ្ឍន៍:ចំនួន
  - មានវិសាលភាពអនុវត្ត ចំពោះរាល់សកម្មភាពឱ្យបាន ទូកដាក់ សុក ប្រមូល ដឹកជញ្ជូន កែវត្ថុ និងបញ្ហាប្រាល សំរាយ និងសំណាល់ប្រកបដោយរោគ់ច្បាក់

မာတ်ကာပ်ထဲမြန်မာစုမှာ ဖော်လုပ်ချက်များ ပေါ်လိုက်နေပါသည်။

ល.៤ និងក្រុងពាណិជ្ជកម្ម និងការបង្កើតរឹងចាំបាច់ទៅកាន់សាខាដែលមានភាពជាប្រព័ន្ធឌីជីថល

អនុក្រឹត្យលេខ ៧២ អនក្រ.បក ស្ថិភីក្រឹត្យដីលើរការវាយតែលហេតុប៉ះពាល់បិន្ទាន បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា
ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។ អនុក្រឹត្យនេះមានគោលដៅ :

- កំណត់ការវាយតម្លៃលេហ៍បុរីស្ថាន និងការបង់ប្រាក់ និងសកម្មភាពរបស់កដិស ឬ សាធារណៈ ហើយត្រូវបានពិនិត្យ និងវាយតម្លៃដោយក្រសួងបុរីស្ថានមុននឹងដាក់ជូនរាជធានីភ្នំពេញ
  - កំណត់ប្រភេទ និងទំហំតំរែង សកម្មភាពដែលបានស្រើឡើង ព្រមទាំងសកម្មភាពដែលមានត្រាប់ និង កំណុងដៃណី ការទាំងអស់ ទាំងសាធារណៈ ដែលត្រូវវាយតម្លៃលេហ៍បុរីស្ថាន
  - បំផុសឱ្យមានការចូលរួមពីសាធារណដី ក្នុងកិច្ចដៃណីការការវាយតម្លៃលេហ៍បុរីស្ថាន ព្រមទាំងទូលាយកម្មិយោបល់មកពើការពិចារណាក្នុងកិច្ចដៃណីការអនុម័តតំរែង ។

ល.៩ អនុប្រើស្ថាប់និងចូលរួមដែលត្រូវការពិនិត្យ

អនុក្រើត្យលេខ/១៩ អនក្រ.បក ស្តីពីសម្រាប់នឹងដឹងអ្នក អនុម័តនៅថ្ងៃទី ១៩ ខែ មីនា ២០០៣ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ។

- ចារ្យា ១ : អនុក្រឹត្យរេនេ កំណត់និតិវិធី លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និង យន្តការសម្រាប់ធ្វើការផ្តល់សម្រានដើសង្គមកិច្ច ដើម្បីសង្គល់នៅជាន់ប្រព័ន្ធប្រទេស និងដើម្បីធ្វើការ កសិកម្មជាលក្ខណៈ ព្រសារ ។
  - ចារ្យា ២ : ពាក្យទាំងឡាយខាងក្រោមនេះ មានន័យដូចតទៅ៖
    - សម្រានដើសង្គមកិច្ចគឺជាយន្តការផ្តល់ដំណឹងរបស់រដ្ឋបាលដៃឆ្នាំរដ្ឋបាលដៃសង្គមកិច្ចដល់ជនក្រឹត្យដែលខែៗខាតដើសម្រាប់ សង្គល់នៅជាន់ប្រព័ន្ធ និងធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈ ព្រសារ
    - ដើសម្រានសង្គមកិច្ច គឺជាដឹងដែលជាកម្មរតុនៃសម្រានដើសង្គមកិច្ច
    - ការធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈ ព្រសារ សំដែសកម្មភាពដែលប្រើប្រាស់ស្ថាប់ជាលក្ខណៈ ព្រសារដើម្បីបំពេញ សេចក្តីព្រមទាំងជាមួលដ្ឋាន ។
  - ចារ្យា ៣ : ដើសម្រានសង្គមកិច្ច ភាពត្រូវផ្តល់រឿងសម្រាប់គោលដៅសង្គមកិច្ចដោយអនុវត្តន៍យាមភាមគោលដៅ លាកម្មយ ប្រព័ន្ធដោយត្រឹម ដូចមានខាងក្រោមនេះ៖
    - ១- ផ្តល់ដី ដល់គ្រូសារក្រឹត្យក្រុងដែលត្រូវទិន្នន័យសម្រាប់សង្គល់នៅជាន់ប្រព័ន្ធ ។
    - ២- ផ្តល់ដី ដល់គ្រូសារក្រឹត្យក្រុងកសិកម្មជាលក្ខណៈ ព្រសារ ។
    - ៣- ផ្តល់ដី ដល់គ្រូសារដែលត្រូវផ្តល់បញ្ជាល់មកពីការអភិវឌ្ឍន៍រហូតដោយនាសម្ប័នសាធារណៈ ។
    - ៤- សម្រាប់ការពារំលែនជាន់ប្រព័ន្ធ ។
    - ៥- ផ្តល់ដី ដល់គ្រូសារដែលរាយក្រារដោយគ្រោះជម្លាត់ ។
    - ៦- ផ្តល់ដី ដល់គ្រូសារមានក្រុងមិនក្រុងនេះ ។
    - ៧- ផ្តល់ដី ដល់យោចនីសាយ និងគ្រូសារយុទ្ធសាស្ត្រពីការ ។

៧- ផ្ទួយសម្រេច ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមកិច្ច ។

៨- ផ្ទួយសម្រេច ដល់សម្បទានដើសង្គមកិច្ច ដោយផ្តល់ដីឡើងដែលកម្ពស់ការចំណាំសម្រាប់សង្គមនៃផ្ទាល់ដាន បុ

សម្រាប់ធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈ ត្រូវសារ ។

៩- អភិវឌ្ឍន៍បន្ថែមដែលពុំទៅនៃត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍មក្សប ។

- ច្បាស់ ៤ : កម្មវិធីសម្បទានដើសង្គមកិច្ចមាន :

- កម្មវិធីសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់មួលដាន
- កម្មវិធីសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់ជាតិ ។

- ច្បាស់ ៥ : ក្រុមប្រឹក្សាយុំ សង្គាត់ ត្រូវបញ្ជានដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់មួលដាន តាមរយៈក្រុមការងារថ្មាក់ស្ថុក ខណ្ឌ ទៅគណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និង បែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុង ដើម្បីស្វែងរកសម្រេចយល់ព្រម គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និង បែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុងអាជ្ញាធរការសម្រេចយល់ព្រមទីនេះ ត្រូមត្រូវតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានកំណត់ដោយអនុក្រុក្រោះ និងប្រសិនបើពិនិត្យយើង ដើម្បីស្វែងរកដែលនៃរបស់រដ្ឋដែលនៅទៅនៃរហូតដែលបានសម្របសម្រាប់ដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ច ។

គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និងបែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុង ត្រូវដឹងដី ឬ ឯកសារ ឬ ឯកសារសង្គមកិច្ចថ្មាក់ជាតិអំពីដែនការនិមួយ ។ ដែលគណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និងបែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុងបានដឹងដែនការសម្រេចយល់ព្រមរបស់គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និង បែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុង ក្នុងរយៈពេលបុរកសិប (៦០) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃបានទូលានដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចនេះ ប្រសិនបើ៖

គណៈកម្មាធិការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់ជាតិ អាចពិនិត្យរកសម្រេចយល់ដែនការ បុរាណសេចក្តីសម្រេចយល់ព្រមរបស់គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និង បែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុង ក្នុងរយៈពេលបុរកសិប (៦០) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃបានទូលានដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចនេះ ប្រសិនបើ៖

ក- ដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចនេះ មិនស្របនឹងអាជីវការនៃការប្រឹក្សាស់ដីថ្មាក់ជាតិ មានកំហុសបច្ចេកទេស បុរាណសេចក្តី ទាំងឡាយនៃអនុក្រុក្រោះ បុច្ចាប់ផ្លូវនៅទៅ ។

ខ- ដែនការដែលបានយល់ព្រម មិនស្របនឹងលក្ខខណ្ឌចាប់បុរាណ នៅក្នុងការប្រឹក្សាស់ដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់ជាតិ ។

បន្ទាប់ពីបានការយល់ព្រម ក្រុមប្រឹក្សាយុំ សង្គាត់ដោយមានជួយបច្ចេកទេស ពីក្រុមការងារថ្មាក់ស្ថុកខណ្ឌ ជាអ្នកអនុក្រុក្រោះកម្មវិធីសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់មួលដាន ។ ដែនការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់មួលដាន ដែលបានទូលានការសម្រេចយល់ព្រមរហូតដែលបានសម្រេចយល់ព្រម ត្រូវបើកចំហើសាទារណ៍ នៅសាលាយុំ សង្គាត់ពាក់ព័ន្ធដែលគណៈកម្មាធិការប្រឹក្សាស់ និងបែងចែកដីថ្មាក់ខេត្ត ក្រុង និង នៅគណៈកម្មាធិការសម្បទានដើសង្គមកិច្ចថ្មាក់ជាតិក្នុងអនុក្រុក្រោះពេលម៉ោងត្រូវការ ។